

Εξελίξεις απασχόλησης στις υπηρεσίες για τη φροντίδα παιδιών σχολικής ηλικίας

ενημερωτικό δελτίο

«Είναι απαραίτητο να προσελκυσθούν περισσότεροι άνθρωποι στην αγορά εργασίας. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με επένδυση σε μια ενεργό πολιτική απασχόλησης, στην οικονομική ελκυστικότητα της εργασίας, σε μέτρα για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των δομών φροντίδας για τα παιδιά (...).»

Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών, 22 και 23 Μαρτίου 2005

ΠΟΙΟ είναι το πλαίσιο;

Λόγω των δημογραφικών αλλαγών και της γήρανσης του πληθυσμού σε ολόκληρη την Ευρώπη, η παιδική φροντίδα είναι ένα θέμα στο οποίο στρέφεται η προσοχή μας όλο και περισσότερο. Το πλαίσιο των συζητήσεων αφορά στους τρόπους στήριξης των οικογενειών ως προς την ανατροφή των παιδιών τους και την ενθάρρυνση των γυναικών να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Το κλίμα που επικρατεί σήμερα για τα παιδιά στην ΕΕ χαρακτηρίζεται από την εστίαση του ενδιαφέροντος στην πρόνοια των παιδιών και την αντίληψη ότι η καταπολέμηση της φτώχειας και η προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας έχει αναγνωριστεί ως σημαντική πτυχή για την αντιμετώπιση της μείωσης των ποσοτών γεννήσεων και της γήρανσης του πληθυσμού στην Ευρώπη. Η βελτιωμένη παροχή υπηρεσιών παιδικής φροντίδας θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει ένα μέσο στήριξης των οικογενειών σε ολόκληρη την Ευρώπη για την επίτευξη καλύτερου εναρμονισμού μεταξύ εργασίας και ιδιωτικής ζωής.

ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ διεξάγεται αυτή η έρευνα;

Υπό το φως του αυξανόμενου ενδιαφέροντος και του δημόσιου διαλόγου στο θέμα αυτό, το Ίδρυμα ξεκίνησε μία έρευνα στον τομέα της παιδικής φροντίδας στην ΕΕ, εστιάζοντας κυρίως στην εξωσχολική φροντίδα παιδιών που βρίσκονται στην ηλικία της υποχρεωτικής φοίτησης (από 5 έως 12 ετών). Η έρευνα διενεργήθηκε για να διερευνήσει τις πρωτοβουλίες απασχόλησης στον τομέα που στηρίζει την ανάπτυξη ενός εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού υψηλού επιπέδου στον τομέα της παιδικής φροντίδας και για να εξετάσει κατά πόσο η παροχή αυτή είναι εφικτή και βιώσιμη. Η έρευνα εξέτασε τις υφιστάμενες πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες παιδικής φροντίδας καθώς και τα κενά στη διευρυμένη ΕΕ και καθόρισε μέτρα σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η έρευνα περιλαμβάνει ανασκόπηση του τομέα παιδικής φροντίδας στην ΕΕ των 25, διεξοδική ανάλυση περιπτώσεων μελετών από έξι χώρες (Αυστρία, Κύπρος, Ουγγαρία, Πολωνία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) καθώς και περιπτώσιολογικές μελέτες καλής πρακτικής επιλεγμένες από τα έξι κράτη μέλη που συμμετέχουν στη μελέτη αυτή.

Ποια είναι τα πορίσματα;

Παροχή παιδικής φροντίδας

- Ενώ οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες απασχόλησης, όπως οι στόχοι της Βαρκελώνης, αποσκοπούν στην ενίσχυση της φροντίδας μικρότερων παιδιών, δεν υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική φροντίδας για παιδιά σχολικής ηλικίας.
- Η παροχή παιδικής φροντίδας παρουσιάζει μεγάλες διαφορές σε ολόκληρη την ΕΕ και τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν, σε διαφορετικό στάδιο το καθένα, την ανάγκη παροχής καλύτερων υπηρεσιών.
- Η έλλειψη επαρκών υπηρεσιών παιδικής φροντίδας μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη και παραμονή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό.
- Τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίστηκαν είναι η έλλειψη διαθεσιμότητας, το υψηλό κόστος, η έλλειψη συμμετοχής, η κακή ποιότητα και η χρονική ανεπάρκεια ως προς την παροχή των υπηρεσιών.

Ευκαιρίες απασχόλησης

- Ενώ ο τομέας της παιδικής φροντίδας επεκτείνεται ταχέως σε ολόκληρη την ΕΕ, η πλειονότητα των θέσεων εργασίας χαρακτηρίζεται από χαμηλές αποδοχές, οι οποίες βρίσκονται συνήθως κάτω από τα προτεινόμενα επίπεδα αμοιβών.
- Στα κράτη μέλη όπου η εξωσχολική φροντίδα παρέχεται κυρίως από το διδακτικό προσωπικό, οι αποδοχές και το κύρος των εργαζομένων στον τομέα αυτό τείνουν να είναι υψηλότερα..
- Οι χαμηλές αποδοχές, η ανεπαρκής κοινωνική αναγνώριση και οι κακές συνθήκες εργασίας αποτελούν εμπόδιο για την προσέλκυση πιθανών εργαζομένων στον τομέα της παιδικής φροντίδας.
- Η πλειοψηφία των ατόμων που επιλέγουν την εκπαίδευση για την παιδική φροντίδα είναι γυναίκες.

- Η έλλειψη ανδρών και εργαζομένων από διάφορες εθνοτικές κοινότητες στον τομέα αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί, καθώς ο τομέας πρέπει να υποστηρίζει το μικτό εργατικό δυναμικό το οποίο θα αντανακλά την πολυμορφία των παιδιών υπό φροντίδα.

Συνθήκες εργασίας και ζητήματα απασχόλησης

- Οι τρέχουσες συνθήκες εργασίας στον τομέα της παιδικής φροντίδας διαφέρουν ανά την ΕΕ ως προς τις πρακτικές απασχόλησης, τις ώρες λειτουργίας και την κάλυψη.
- Τα κύρια ζητήματα απασχόλησης είναι οι αποδοχές, η ποιότητα και η πρόσβαση στις θέσεις εργασίας, οι δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης, και συχνά η αρνητική εικόνα του εν λόγω τομέα.
- Στο σύνολό τους, οι συνθήκες εργασίας, ιδίως στα κράτη μέλη όπου οι υπηρεσίες φροντίδας παρέχονται από προσωπικό με ανεπαρκή κατάρτιση και όχι από δασκάλους, δεν ευνοούν την ανάπτυξη ενός τομέα με μεγάλη δραστηριότητα.
- Λόγω των χαμηλών αποδοχών στον τομέα αυτό, πολλά άτομα με ικανότητες αποχωρούν για να αναζητήσουν επαγγελματικές ευκαιρίες σε άλλους τομείς.

Κατάρτιση και προσόντα

- Σε ολόκληρη την Ευρώπη το επίπεδο κατάρτισης και προσόντων στον τομέα της παιδικής φροντίδας παρουσιάζει μεγάλες διαφορές. Σε ορισμένα κράτη μέλη δεν απαιτούνται, κατά κανόνα, προσόντα διδασκαλίας, ενώ σε άλλα, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση.
- Σε πολλά κράτη μέλη, στον τομέα της παιδικής φροντίδας, εφαρμόζονται συστήματα μόνο μερικής πιστοποίησης και ρύθμισης.
- Λίγα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει πλαίσια, τα οποία επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολόγηση προσόντων στον τομέα, προσφέρουν τη δυνατότητα της σταδιοδρομίας και βοηθούν τους εργαζόμενους στον τομέα της παιδικής φροντίδας να ανελλίσονται σε εποπτικές και διοικητικές θέσεις.
- Η ποιότητα της κατάρτισης αποτελεί την αφετηρία για την παροχή καλύτερης συνολικής ποιότητας στον συγκεκριμένο τομέα.

Υπηρεσία Εκδόσεων

Publications.europa.eu

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ireland
Τηλέφωνο: (+353 1) 204 31 00 Email: postmaster@eurofound.europa.eu
Ιστοσελίδα: www.eurofound.europa.eu

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ;

Το σημερινό πλαίσιο για τη φροντίδα παιδιών σχολικής ηλικίας στην Ευρώπη έχει καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο από πολιτικές που αφορούν την οικογένεια, την απασχόληση, την ισότητα, την εκπαίδευση και την κοινωνική προστασία. Ενώ η ανάγκη στήριξης της φροντίδας μικρότερων παιδιών κάτω των 5 ετών συνεχίζει να αποκτά αναγνώριση σε ολόκληρη την Ευρώπη λόγω πρωτοβουλιών, όπως για παράδειγμα των στόχων της Βαρκελώνης, η φροντίδα των παιδιών σχολικής ηλικίας δεν έχει ακόμη αναγνωριστεί όσο θα έπρεπε από τη δημόσια πολιτική. Απαιτείται η χάραξη ολοκληρωμένης πολιτικής για την παιδική μέριμνα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η εξωσχολική φροντίδα για παιδιά σχολικής ηλικίας αποτελεί θετική εμπειρία για γονείς και παιδιά. Το γεγονός αυτό θα βελτιώσει εν συνεχεία τις εξελίξεις της πολιτικής, ενισχύοντας την οικονομία μέσω της αυξημένης συμμετοχής στην αγορά εργασίας.

Η ανάπτυξη πολιτικής σχετικά με την παιδική φροντίδα πρέπει να ακολουθηθεί ως ξεχωριστή πολιτική και όχι ως πτυχή πολιτικών, οι οποίες κατά κύριο τρόπο προσπαθούν να προωθήσουν τις ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας ή τον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικού και οικογενειακού βίου. Ωστόσο, είναι σημαντικό η δημόσια πολιτική να αντιμετωπίζει τις ανάγκες των παιδιών, των γονέων, των οικογενειών και των κοινοτήτων και να μην εξετάζει την παιδική φροντίδα μόνο από οικονομική σκοπιά. Οι υπηρεσίες παιδικής φροντίδας πρέπει να αποσκοπούν στην ενσωμάτωση ποικίλων ομάδων ανθρώπινου δυναμικού και την προώθηση της επιτυχημένης εξισορρόπησης μεταξύ επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

Η ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού πλαισίου θα εξασφάλιζε τη δομή για τη ρύθμιση της ποιότητας και των προτύπων στον ιδιωτικό τομέα παροχής υπηρεσιών παιδικής φροντίδας. Επίσης, θα αποτελούσε εργαλείο για τη ρύθμιση της εκπαίδευσης για την παιδική φροντίδα καθώς και την παροχή συγκριτικής αξιολόγησης με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας κατάρτισης που παρέχεται. Αυτό θα συμβάλει στην επαγγελματισμό και την αύξηση του κύρους της απασχόλησης στον τομέα αυτό. Πρέπει να ξεκινήσουν δραστηριότητες δικτύωσης σε ολόκληρη την Ευρώπη με σκοπό την ανταλλαγή καλής πρακτικής στην ανάπτυξη της κατάρτισης και στις δομές απόκτησης προσόντων σε διαφορετικά πλαίσια.

Η παροχή υπηρεσιών στον τομέα της φροντίδας παιδιών σχολικής ηλικίας διαφέρει ευρέως ανά την Ευρώπη. Ορισμένα κράτη μέλη παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας από καταλλήλως εκπαιδευμένο προσωπικό, ενώ άλλα αγωνίζονται να παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες ικανές να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών και των γονέων τους. Δεδομένου ότι η φροντίδα παιδιών σχολικής ηλικίας στο σύνολό της δεν έχει ερευνηθεί όσο θα έπρεπε και δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη κατά τη χάραξη πολιτικής, θα ήταν επιθυμητή η διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας σε πολλούς τομείς.

Περισσότερες πληροφορίες

Teresa Renehan στη διεύθυνση ter@eurofound.europa.eu

Βασική έκθεση (από τα τέλη Ιουνίου 2006)

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Έξι εθνικές εκθέσεις (AT, CY, HU, PL, SE, UK)

www.eurofound.europa.eu/areas/labourmarket/childcare.htm

Εργασίες του Ιδρύματος με συναφή θέματα

Προβλέψεις: Ο Τομέας της παιδικής φροντίδας

http://www.emcc.eurofound.europa.eu/sector_futures.htm Ιούνιος, 2006